

Výzkum pro výbor CULT – Přístup Evropské unie k mnohojazyčnosti ve své vlastní komunikační politice

Tato studie hodnotí přístup EU k mnohojazyčnosti v její komunikační politice. Používá se přístup založený na smíšených metodách, včetně přezkumu literatury, právní a politické analýzy, kvantitativní analýzy internetových stránek EU, rozhovorů s odborníky z EU a analýzy údajů z průzkumů.

Klíčová zjištění

Orgány, instituce a jiné subjekty EU formálně plní povinnosti EU v oblasti mnohojazyčnosti. To je usnadněno flexibilitou regulačních povinností a absencí komplexního rámce, který by zajistil společné normy vhodné pro digitální éru, zejména pokud jde o internetové stránky EU.

Nařízení č. 1 je základním kamenem povinností EU v oblasti mnohojazyčnosti. Stanoví pravidla určující jazyky, které mají orgány, instituce a jiné subjekty EU používat, a poskytuje subjektům EU

flexibilitu při rozhodování o tom, které jazyky mají být použity v konkrétních případech, např. při pracovních dokumentech nebo interních setkáních s odborníky. Mnohojazyčná digitální komunikace se dosud neupravuje v nařízení č. 1 ani v judikatuře Soudního dvora Evropské unie. V důsledku toho není mnoho obsahu publikovaného na internetu přeloženo, protože je vnímáno jako vedlejší produkt interní komunikace. To znamená, že zveřejněné dokumenty, které mohou mít dopad na občany, podniky a členské státy, nemusí být vždy k dispozici v jejich jazyce.

Tento dokument je shrnutím studie „Přístup Evropské unie k mnohojazyčnosti ve své vlastní komunikační politice“. Celou studii, která je k dispozici v angličtině, si můžete stáhnout na adrese: <https://bit.ly/3TpqJ8e>

Tematická sekce Strukturální politika a politika soudržnosti
Generální ředitelství pro vnitřní politiky

Autoři: Vedoucí projektu: Dr. Carlos MENDEZ (European Policies Research Centre (EPRC Delft and Glasgow, University of Strathclyde)

Projektový tým: Dr. Michele GAZZOLA, Prof. Laure CLEMENT-WILZ, Dr. Vasiliki TRIGA, Dr. Fernando MENDEZ, Dr. Costas DJOUVAS, Antonis CHARAMBOULOS, Prof. John BACHTLER
PE 699.648 – září 2022

Tato studie na základě právního odůvodnění uvádí, že **povinnosti mnohojazyčnosti by se měly vztahovat na konkrétní druhy obsahu internetových stránek**. Za tímto účelem se navrhuje typologie vícejazyčných potřeb s cílem vyjasnit typy obsahu, které by měly být pro překlad upřednostněny. To je založeno na klasifikaci: a) *základní dokumenty*, které jsou ze zákona povinny být k dispozici nebo předloženy ve všech jazycích EU; B) *primární dokumenty*, které by měly být dostupné ve všech úředních jazycích EU vzhledem k jejich podstatnému obsahu a možnému dopadu na práva a povinnosti občanů, podniků a veřejných orgánů, např. pokyny pro státní podporu, programy financování EU nebo výzvy k podávání nabídek; a c) sekundární dokumenty, které jsou nižší prioritou pro vícejazyčné potřeby a přístupnost a kde by bylo možné použít strojový překlad, pokud nejsou k dispozici zdroje pro lidské překlady.

Studie odhaluje významné rozdíly v dostupnosti vícejazyčného obsahu, které by měly být dostupné ve všech úředních jazycích. Je to výsledek posouzení vícejazyčného skóre založeného na uplatňování typologie vícejazyčných potřeb na internetové stránky orgánů EU. Internetové stránky Evropské komise a Evropské centrální banky nefungují dobře při zveřejňování sekcí s „většinou základním“ a „většinou primárním“ obsahem, který by měl být k dispozici ve všech jazycích EU. Naproti tomu výkonnost internetových stránek Evropské rady/Rady Evropské unie, Soudního dvora EU a Evropského účetního dvora je velmi dobrá. Evropský parlament má také poměrně vysoké skóre.

Dalším důležitým závěrem je, že **jazykové režimy orgánů, institucí a jiných subjektů EU nejsou dostatečně transparentní a formalizované**. Tyto režimy nejsou někdy specifikovány nebo jsou často nejasné. Podobně většina orgánů a institucí EU zveřejnila jazykovou politiku internetových stránek, ale většina agentur tak neučinila. To je v rozporu s doporučeními evropské veřejné ochránkyně práv požadující jasně vymezení a zveřejnění politiky používání úředních jazyků EU.

Široká škála jazykových režimů, postupů a jazykových politik internetových stránek není ze strany EU systematicky monitorována a přezkoumávána. To poškozuje transparentnost a odpovědnost a brání formalizovanějšímu přístupu k vícejazyčné komunikaci se společnými normami.

Variabilita poskytování vícejazyčného obsahu na internetových stránkách EU i v jejich rámci znamená, že tento komunikační kanál ne vždy vyhovuje potřebám všech cílových skupin. Analýza 13 internetových stránek EU s nejvíce mnohojazyčným obsahem ukázala, že některé z nich si vedly dobře, pokud jde o vícejazyčný index, který zohledňuje různé části obsahu internetových stránek, zatímco jiné si vedly hůře. Nejvyšší vícejazyčné hodnocení bylo u šesti míst, jejichž skóre výrazně převyšovalo průměr 13 internetových stránek (Soudní dvůr Evropské unie, Rada Evropské unie/Evropská rada (sdílené internetové stránky), Evropský účetní dvůr, Evropský parlament, Evropská agentura pro bezpečnost a ochranu zdraví při práci a Evropský veřejný ochránce práv). Druhý soubor internetových stránek má střední výkonnost a zahrnuje Evropskou komisi (nejbližší průměr internetových stránek EU) a Evropskou agenturu pro chemické látky a Evropský výbor regionů (obě s nižším počtem bodů). Poslední klastr zahrnuje čtyři internetové stránky, které fungují špatně a mají nízkou dostupnost vícejazyčného obsahu (Evropská centrální banka, Evropský hospodářský a sociální výbor, Evropský úřad pro bezpečnost potravin, Agentura Evropské unie pro základní práva). Kromě toho většina internetových stránek agentur EU (které byly kromě výše uvedeného posouzeny kvalitativním způsobem) nezveřejňují obsah ve všech úředních jazycích a jsou ve skutečnosti jednojazyčné v angličtině.

Alternativní vícejazyčný index, který se zabývá pouze celkovým objemem internetových stránek, aniž by zohledňoval rozdíly mezi jednotlivými kategoriemi obsahu, zvyšuje výkonnost dvou internetových stránek (Evropský parlament a Agentura Evropské unie pro

základní práva), ale v některých případech velmi dramaticky snižuje výkonnost většiny internetových stránek, jako je evropský veřejný ochránce práv.

Tam, kde se používá pouze angličtina, je přístupnost k obsahu publikovanému v EU nízká. Analýza průzkumu vzdělávání dospělých provedeného Eurostatem (2016) ukazuje, že přibližně třetina obyvatel EU ve věku 25–64 let hovoří pouze svým rodným jazykem. V EU není žádný společný jazyk mluvený na velmi dobré úrovni (tj. jako rodný nebo jako cizí jazyk na odborné úrovni) většinou obyvatel. Přibližně 20 % dospělých obyvatel EU je schopno komunikovat na velmi dobré úrovni v němčině, následuje francouzština (asi 16 %), italština (14 %) a angličtina (13 %). Pokud je dokument zveřejněn pouze v angličtině, může mu porozumět podíl 13–45 % dospělé populace EU (rozsah v závislosti na ukazateli použitém k měření jazykových znalostí). Tento podíl se zvyšuje na 43–65 % v tříjazyčné komunikační politice (pomocí angličtiny, francouzštiny a němčiny). Plně vícejazyčná komunikační politika zajišťuje přístup k obsahu pro 97–99 % dospělých obyvatel EU.

Nedostatečná pozornost věnovaná významu mnohojazyčnosti v komunikační politice může potenciálně vést k tomu, že EU je vzhledem k současnému rozložení jazykových dovedností v populaci vzdálená a oddělená od občanů. Jazykové režimy EU jsou výsledkem vyrovnávacího aktu mezi různými zájmy, včetně významných omezení zdrojů. To představuje pro orgány EU politickou a operativní výzvu. Ačkoli není z hlediska využívání zdrojů bezplatný, je neúčinnější a nejdostupnější komunikační politikou vícejazyčný režim s ohledem na současné rozložení jazykových dovedností obyvatel EU.

Doporučení

Na základě výsledků této studie se navrhuje následující doporučení.

- CO SE DĚJE? **Doporučení č. 1: Vytvořit společný a transparentní rámec a normy pro vícejazyčnou komunikaci, a to i v digitální sféře.** Pokud neexistuje politická touha po reformě nařízení č. 1, mohl by Evropský parlament prostřednictvím interinstitucionální dohody podpořit vytvoření formálního společného rámce a norem. Na komunikaci EU prostřednictvím internetu by se měly vztahovat povinnosti týkající se mnohojazyčnosti, a to nejen pokud jde o obsah definovaný v této studii jako „základní“, ale i pro „primární“ obsah.
- CO SE DĚJE? **Doporučení č. 2: Institucionalizovat pravidelné sledování dodržování právních předpisů, správní transparentnost a využívání zdrojů s cílem zajistit vícejazyčnou komunikaci prostřednictvím pravidelné zprávy.**
- CO SE DĚJE? **Doporučení č. 3: Zřídit úředníka pro mnohojazyčnost, který bude přezkoumávat postupy, jazykové režimy a jazykové politiky webových stránek.** Úředník by měl být odpovědný za pravidelnou monitorovací zprávu a měl by být odpovědný Evropskému parlamentu.
- CO SE DĚJE? **Doporučení 4: Podporovat používání úředních jazyků v digitální komunikaci s cílem zlepšit přístupnost a blízkost občanům.**
- CO SE DĚJE? **Doporučení 5: Zvýšit přídělky z rozpočtu EU na mnohojazyčnost.** To pomůže čelit škrtům v překladatelských a tlumočnických službách, k nimž došlo v posledních letech.

Další informace

Toto shrnutí je k dispozici v následujících jazycích: Angličtina, francouzština, němčina, italština a španělština. Studie, která je k dispozici v angličtině, a shrnutí lze stáhnout na adrese:

<https://bit.ly/3TpqJ8e>

Další informace o výzkumu tematických sekcí pro výbor CULT:

<https://research4committees.blog/cult/>

Zřeknutí se odpovědnosti a autorská práva. Za názory vyjádřené v tomto dokumentu nesou výlučnou odpovědnost autoři a nemusí nutně představovat oficiální postoj Evropského parlamentu. Rozmnožování a překlady pro nekomerční účely jsou povoleny za předpokladu, že je uveden zdroj a Evropský parlament je předem informován a zaslán kopii. © Evropská unie, 2022.
© Obrázek na straně 1 použitý pod licencí Adobe Stock